

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський національний університет
садівництва

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ І НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

2021

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ

ВПЛИВ ПОГОДНИХ УМОВ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЇВ НАСІННЯ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО В ПОЛІССІ

Л. Ю. БОЖКО, кандидат географічних наук

Ю. В. ТРАЧ, здобувач рівня вищої освіти

Одеський державний екологічний університет

Льон олійний це цінна олійна і технічна культура, яка є хорошим попередником для багатьох сільськогосподарських культур, має високий рівень рентабельності виробництва. Цілі насіння льону олійного використовують у багатьох країнах світу в якості добавки до різних сортів хліба та круп'яних сумішей, для посипання кондитерських виробів. Макуха і шрот льону олійного є досить цінним кормом для тварин.

Льон олійний при дотриманні відповідної технології вирощування і сприятливих метеорологічних умовах можна культивувати на різних типах ґрунту. Однак деякі його різновиди, наприклад важкі глинисті або піщані, несприятливо впливають на розвиток культури – на них отримують низькі врожаї насіння льону олійного. Для вирощування льону найкращими є чорноземи і каштанові ґрунти.

Правильний вибір сортів льону олійного має вирішальне значення для його успішного вирощування. Завдяки роботі селекціонерів постійно підвищується потенційно можлива врожайність культури, якість сортів льону олійного, поліпшуються придатність до вирощування в місцевих умовах, стійкість до хвороб і шкідників, а також до стресових факторів. Якщо врожайність попередніх сортів становила максимально 1,4–1,8 т/га, то сьогодні реальні врожаї – більше 1,8–2,5 т/га. Вирощується переважно в Поліссі та деяких областях Лісостепової зони України. Щороку урожаї льону як насіння так і волокна дуже змінюються [1].

В роботі досліджено вплив погодних умов на формування врожайності насіння льону олійного в Поліссі України. Для виконання дослідження використовували середньо обласні дані з урожайності насіння льону та метеорологічних умов за період з 1995 по 2015 рр. по областях Поліської зони.

Щоб виявити міру мінливості врожаїв насіння льону та вплив погодних умов на її величину для кожної із досліджуваних областей Полісся були побудовані графіки динаміки врожайності і розраховані методом гармонічних зважувань лінії трендів урожаїв (рис. 1), а також відхилення щорічних врожаїв від лінії тренда (рис. 2) [2]. Для прикладу наводяться графіки для Волинської області.

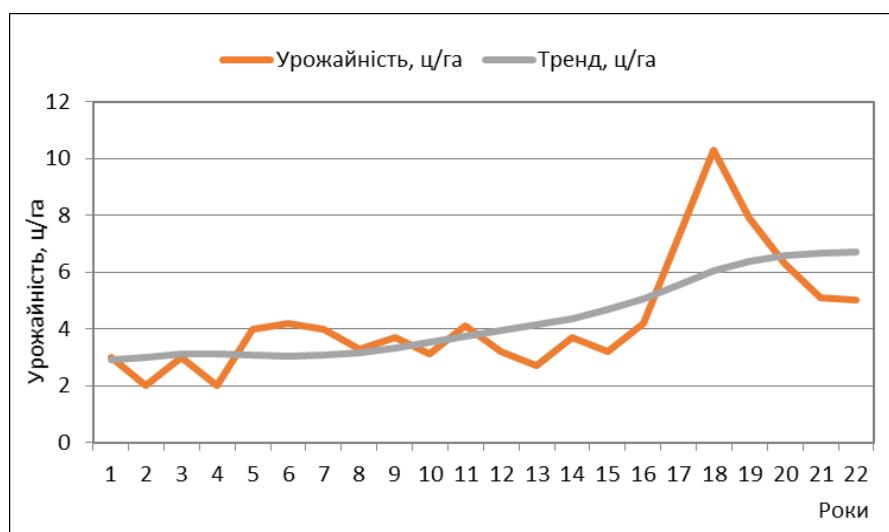

Рис. 1 – Динаміка урожаїв насіння льону і лінія тренду у Волинській області

Рис. 2 – Відхилення щорічних врожаїв насіння льону від лінії тренду

В цілому можна сказати, що урожаї насіння льону в областях Поліської зони дуже мінливі і відзначаються як трендом зростання (області Волинська, Рівненська, Житомирська, Чернігівська) так і низхідним трендом (області Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька) з початку до кінця періоду. При

цьому на початку періоду врожаї були нижчими, ніж наприкінці періоду. Щорічний приріст становив 0,16 ц/га. В областях зниженого тренду щорічне падіння становило -0,12 ц/га. Спостерігаються значні щорічні відхилення врожаїв льону від лінії тренду, зумовлені погодою кожного конкретного року.

Мінливість врожаїв насіння льону по території оцінювалась середнім квадратичним відхиленням та коефіцієнтом варіації [3]. Коефіцієнт варіації по областях коливається від 0,12 до 0,37. У більшості областей Полісся мінливість врожаїв характеризується як стійка, за виключенням областей Волинської і Житомирської, де врожаї характеризуються як нестійкі.

ЛІТЕРАТУРА

1. URL: <https://propozitsiya.com/osoblivosti-viroshchuvannya-lonu-oliynogo> (дата звернення 19.05.21 р.)
2. Польовий А. М. Сільськогосподарська метеорологія. Одеса: «ТЕС». 2012. 630 с.
3. Польовий А. М., Божко Л. Ю. Біологічні й екологічні основи формування продуктивності агроекосистем: підручник. Одеса. 2016. 282 с.

ВПЛИВ АЗОТНИХ ДОБРИВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ТЮТЮНОВОЇ СИРОВИНИ

Ю. І. КОМИЗ, здобувач рівня вищої освіти*

Уманський національний університет садівництва

Головним елементом живлення для росту, розвитку, врожайності та якості тютюнової сировини є азот. За нестачі азоту в ґрунті сповільнюється ріст рослин і формується дрібне листя тъмяно-жовтого забарвлення. У результаті чого знижується врожайність та якість тютюнової сировини. Особливо помітні ознаки азотного голодування спостерігаються на малородючих ґрунтах. Однак, збільшуючи урожай тютюну, азотні добрива покращують якість сировини лише частково. Внесені високі дози азотних добрив під тютюн здатні пригнічувати ріст рослин і знижувати якість сировини. Листки тютюну набувають темно-зеленого забарвлення, стають рихлими, жилка грубіє [1, 2, 4].

Дози азоту в значній мірі залежать від умов застосування добрив. Чим вища агротехніка, тим більшу кількість азотних добрив можна вносити без ризику зниження якості сировини. Це пояснюється перш за все тим, що поліпшується водний і повітряний режими ґрунту, внаслідок чого забезпечується швидкий розвиток кореневої системи тютюну. Також дози азотних добрив можна збільшувати за одночасного внесення фосфору та калію.

*Науковий керівник – кандидат сільськогосподарських наук, викладач К. П. Леонова